

СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ НА ВСС	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС-15383	13-05-2024

ДО
СЪДИЙСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,
ИЗПЪЛНЯВАЩА ФУНКЦИИТЕ НА ВСС,
съгл. & 23, ал.2 от ПЗР на ЗИД на КРБ
обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023г.

ОТГОВОР

на поставените от директора на Българския институт за правни инициативи г-жа Биляна Гяурова – Вегертседер въпроси от съдия Борислава Славчева – кандидат за заемане на длъжността „Административен ръководител-председател“ на Районен съд гр.Лом

Уважаеми членове на СК на ВСС,

Уважаема г-жо Биляна Гяурова – Вегертседер,

Във връзка с поставените към мен въпроси от Българския институт за правни инициативи, отговарям следното:

1./ Какво е Вашето мнение за промените в Конституцията на РБ, отнасящи се до съдебната власт, обн. в ДВ бр. 106 от 22.12.2023г.?

Отговор: След обнародването си в ДВ, промените в Конституцията на РБ са факт и част от българското законодателство. Въпросът е, дали визираните промени могат да бъдат приети от Обикновено народно събрание, като отговора на този въпрос е от компетентността на Конституционния съд, който е сезиран с искане в тази насока.

В тази връзка споделям изразеното Становище от съдийската колегия, изпълняваща функциите на Висш съдебен съвет, съгл. съгл. & 23, ал.2 от ПЗР на ЗИД на КРБ, обн. ДВ, бр. 106/22.12.2023г., дадено във връзка с образуването пред Конституционния съд на РБ конституционно дело № 1/2024г.

2./ В преходните и заключителни разпоредби на ЗИД на КРБ е посочено, че изборните членове на ВСС и на ВПС се избират в срок от три месеца след влизане в сила на законите, които се отнасят до прилагането на чл. 129 – чл. 130б. По какъв начин трябва да се проведе този избор, според вас, за да се избегне усещането за манипулация на вота?

Отговор: Следва да се предостави възможност на всички магистрати, които искат да упражнят правото си на глас и да участват в избора на членове на ВСС и на ВПС да направят това, като се остави на тяхна преценка, по какъв начин да упражнят вота си – с хартиени бюлетини или с електронно дистанционно гласуване. Наложително е с оглед избягване на всякакви съмнения за манипулация на вота, да бъде приета ясно регламентирана процедура за осъществяване на гласуването.

3./ На 11.10.2022г. СК на ВСС взе решение да не прилага нито един от 4-те разработени модела за реформа на съдебната карта. Какво е Вашето мнение по въпроса? Смятате ли, че концепцията за общностния съд с по-висока ангажираност на съдиите в живота на дадена общност може да бъде алтернатива на преформатиране на съдебната карта?

Отговор: Съгласно Конституцията на РБ и ЗСВ, районният съд е основен първоинстанционен съд в правосъдната система на Република България. Районните съдилища в малките населени места каквото е гр. Лом са най-близо до хората и контакта им със съдебната система, поради което моето мнение е, че не следва да се закриват съдилища на районно ниво, тъй като това би възпрепятствало достъпа на гражданите до правосъдие и не е в полза на обществото. Би следвало да се помисли в насока за увеличаване щата на натоварените съдилища, за сметка намаляване щата на по-ниско натоварените, но не и за закриване на отделни съдилища.

При провеждане на съдебната реформа не следва да се ограничава достъпа на гражданите до правосъдие, което е конституционно гарантирано право.

Действащото законодателство в РБ не предвижда възможност за прилагане концепцията на Общностният съд, поради което считам, че той не може да бъде алтернатива за реформа на съдебната карта.

4./ Проблемът с неравномерната натовареност е повсеместен и все още не е намерена формулата, чрез която да се постигне баланс между отделните съдебни райони. Какви са Вашите виждания за въвеждане на инструменти /от нормативен и организационен характер/ за постигане на по-равномерна натовареност между органите на съдебната власт и отделните магистрати?

Отговор: Когато говорим за натовареност на съдилищата, както в отделните съдебни райони, така и в самият съдебен район, на първо място според мен следва да се има предвид щатната численост на съответния съд, както и неговата заетост, защото съответният съд може да е обезпечен с необходимите щатни бройки, но по някаква причина същите да не са заети. На следващо място, следва да се има предвид броят на постъпилите дела, и не на последно място тяхната сложност. Като една от възможностите за решаване на проблема с натовареността, виждам осигуряване на кадрова обезпеченост на отделните съдилища и реална заетост на щатите. Би следвало да се обмисли и идеята за провеждане на конкурси за първоначално назначаване или преместване в отделни съдебни райони /на териториален принцип/, при необходимост от запълване на незаети щатни бройки.

5./ Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса-смятате ли, че разликата във възнагражденията е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т.нар. „трима големи“?

Отговор: Мнението ми е, че трябва да има разлика във възнагражденията на магистратите от различните нива, с оглед по-голямата отговорност, която носят работещите в по-високите нива на съдебната власт, както и по-голямата правна и фактическа сложност на разглежданите в по-горните инстанции дела, но тази разлика не трябва да е прекомерна.

При определяне възнагражденията на магистратите от дадено ниво на съдебната власт, считам, че следва да се вземе предвид и натовареността на съответния орган на съдебната власт, в сравнение с останалите такива от същото ниво, както и да се отчете обстоятелството, че съдиите от районно ниво разглеждат най-много на брой дела.

6./ Какво е вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата?

Отговор: Безспорно е, че въвеждането на ЕИСС е важен етап от реализацията на ефективно електронно правосъдие, която обединява няколко функции: разпределението на делата, деловодната програма и измерване натовареността. Не мога да не отбележа, че в началото работата с тази програма създаде затруднения, както на мен, така и на колегите в съда, но най-вече на служителите. Въвеждането на голям брой данни, минаването последователно през редица стъпки доведе до значително забавяне на работата в съда, но с течение на времето и непрекъснатото усъвършенстване на програмата, както и преминаването през съответното обучение за работа с нея, тези затруднения отпаднаха и в момента всички ние

се справяме при работата с ЕИСС. Лично за мен най-големият плюс на системата е възможността във всеки един момент да знаеш в коя инстанция се намира делото и на какъв етап от разглеждането му е, както и в случаите при невърнати призовки и съобщения към датата на насроченото с.з., които са изпратени за връчване чрез длъжностните лица в съответните съдилища, чрез ЕИСС може да се извърши справка дали има връчване на същите или ако не са връчени, какви са причините за това.

7./ От 01.07.2024г. се очаква да влязат в сила промените в Закона за медиацията и в ГПК, с които се въвежда задължение за провеждане на процедурата по медиация по някои видове дела. В края на миналата година ВСС прие и релевантните подзаконови нормативни актове. Какво е мнението Ви за задължителното препращане към медиация по висящи съдебни дела?

Отговор: Въвеждането на задължителната процедура по медиацията по някои видове дела по мое мнение е в интерес, както на спорещите, тъй като води до по-бързо разрешаване на спора от една страна и спестяване на време и средства от друга, така и за съда, с оглед намаляване натовареността на гражданските съдии и повишаване ефективността в сферата на гражданското и търговско правораздаване. Тъй като процедурата е все още нова и не е изградена практика, очаквам затруднения и първоначално забавяне на съдопроизводството. Така например, трудно може да се отдели съдебен служител, който да координира работата на съдебните медиатори с гражданите, с цялата съпътстваща това деловодна дейност, доколкото и в момента съдебните служители са прекомерно натоварени във връзка с въвеждането в ЕИСС на необходимите данни; петима съдебни медиатори за съдебен окръг Монтана са твърде малко, предвид броя дела, за които е предвидена задължителна медиация, а същевременно измененията и допълненията в Закона за медиацията са още във фаза „законопроект“ и не е разрешен въпроса за медиаторите, които могат да осъществяват съвместно дейността по медиация в Център по медиация, регистриран по реда и условията на Търговския закон, създаден чрез договор за съдружие по правилата на дружеството.

8./ През 2016г. в ЗСВ бяха приети промени, които закрепиха законово определени параметри на съдийското самоуправление. Вече изминаха повече от 7 години от действието на тези текстове. Какво е Вашето мнение за приложението им на практика? Как се реализира съдийското самоуправление в съда, в който правораздавате?

Отговор: Становището ми за съдийското самоуправление е изцяло позитивно. В съда, в който работя, приложението му на практика е чрез провеждане периодично на Общи събрания на съдиите, по време на които се обсъждат изменения на Правилата за разпределение на делата, организацията на работа, въпроси свързани с натовареността на всеки един от съдиите, както и се обсъждат организационни въпроси. По време на провеждането на всяко едно от общите събрания, всеки един от нас има възможност да изрази своето мнение, да направи предложение, или да постави въпрос, който по негова преценка следва да бъде обсъден от всички колеги. Общото събрание е особено важно при дискутиране натовареността на всеки един от съдиите и обсъждане вариантите за регулиране на същата.

9./ Вече няма общ Кодекс за етично поведение на българските магистрати. До какво смятате, че ще доведе разделянето на двата отделни етични кодекса?

Отговор: Разделянето на два отделни етични кодекса е следствие на конституционните промени и разделянето на ВСС на Висш Съдебен Съвет и Висш Прокурорски Съвет. По мое разбиране, всеки един магистрат, независимо дали заема длъжността „съдия“ или „прокурор“, следва да спазва едни и същи етични правила на поведение, които да не водят до уронване престижа на съдебната власт, тъй като действията, нарушаващи етичните норми и принципи на почтеност винаги представляват нарушение на Етичния кодекс, независимо от вида на заеманата от магистрата длъжност.

10./ На стр. 16 от концепцията Ви сочите, че в РС - Лом има приета Стратегия за намаляване на продължителността за разглеждане на делата и разработване на времеви стандарти. Какви мерки са предвидени в тази стратегия и смятате ли да предложите нови такива ?

Отговор: В изпълнение на критериите за наблюдение на неприключили дела, приети с Решение по т. 1 от Протокол № 16 от заседание на 27.06.2016год. на Инспектората към Висш съдебен съвет и след проведено Общо събрание на съдите в Районен съд – Лом на 26.09.2017г., е приета Стратегия за намаляване продължителността на разглеждане на делата и разработване на времеви стандарти в Районен съд – Лом. Съгласно така приетата стратегия, гражданските и наказателните дела са разделени в групи, с оглед на тяхната сложност, както и времето, необходимо за тяхното разглеждане. Така например, гражданските дела са разделени в три групи – леки, без усложнения /това са дела, които се разглеждат в открито с.з., и при които няма размяна на книжа/, стандартни граждански дела и сложни граждански дела /тук влизат делби и други производства, при които процедурата е усложнена с оглед нормативната уредба, броя и характера на съединените искове/. Наказателните дела са разделени в две групи: наказателни дела /по общия ред/, приключващи в едно съдебно заседание и наказателни дела, приключващи в две или повече съдебни заседания.

Във връзка с приемането на тази стратегия е взето решение веднъж годишно, а именно в началото на всяка календарна година, след изготвяне на статистическите отчети за дейността на Районен съд – Лом за предходната година, на Общо събрание на съдите да се извършва цялостен анализ за приключените дела, останали несвършени и такива, чието разглеждане е продължило повече от установените времеви стандарти, като въз основа на констатациите относно причините за забавянето им, да се провери ефективността на набелязаните в настоящата стратегия мерки и при необходимост да се предприемат и допълнителни такива, въз основа на които при необходимост своевременно се вземат мерки.

Отделно се изготвят ежемесечни справки за насрочените дела, които включват брой отлагания на делото извън тримесечния срок /от първото насрочване/, справка за ненасрочени и оставени без движение дела, справка за дела, които не са насрочени през предходния месец, справка за спрени дела, справка за дела, по които тече едномесечния срок по чл. 310 ГПК, справки за дела, образувани на осн. чл. 390 ГПК и други такива.

Тъй като непосредствено след приемане на стратегията, съдът ни остана с драстично намален зает съдийски щат, като в рамките на три последователни календарни години, за периода от 26.07.2016г. до 04.08.2018г. трима колеги се пенсионираха, а четвъртият се премести в друг орган на съдебната власт, на практика останалите трима съдии срещнаха значителни затруднения относно спазването на определените срокове в така приетата стратегия.

11./ На стр. 19 от концепцията Ви сочите, че РС - Лом е един от най-натоварените съдилища в страната. Откъде идва високата натовареност? Ако бъдете избрана за председател на какъв процент натовареност бихте работили?

Отговор: На стр. 19, т. 5 от Концепцията си съм посочила натовареността на съда ни, съгласно изнесените данни в обобщените статистически таблици за дейността на съдилищата за I-во полугодие на 2023г. публикувани на сайта на ВСС, които са общодостъпни, и съгласно които, натовареността на РС гр. Лом при 7 заети съдийски щата към всичко дела е 46,43%, а към свършените дела – 36,83%. Действителната натовареност на съдите, които през голямата част от годината са работили с непълнен щат е 54,17% към всички дела и 42,97% към свършените дела.

Незаетият щат в районните съдилища функциониращи в малките населени места каквото е гр. Лом е един от основните проблеми, който безспорно влияе на натовареността, както и на бързината на правораздаването. Това е така, тъй като съдилищата, намиращи се в нашия район не са привлекателни за младите юристи, с оглед ширещата се безработица и липсата на перспектива за младите хора. Както споменах, от 2016г. когато в продължение на три

последователни години, се пенсионираха трима колеги, а четвърти се премести в друг орган на съдебната власт и към момента съдът ни работи при непълен зает щат.

Тъй като изготвената концепция е към м. 12.2023г. и съм ползвала годишния отчетен доклад на съда за 2022г., искам да отбележа, че съгласно изготвения доклад за работата на съда през 2023г. се констатира увеличение на броя на постъпилите дела в съда за 2023г. в сравнение с 2022г. Така през 2022г. са постъпили **3 069 бр. дела**, от които 2 485 бр. граждански дела, и 584 бр. наказателни. През изминалата 2023г. в ЛРС са постъпили **3 115 бр. дела**, от които **2 518 бр.** – граждански /от тях 400 бр. са гр. дела по общия ред, 17 бр. дела по чл. 310 ГПК, 2 административни дела по ЗСПЗЗ, 200 бр. частни граждански дела и 1 899 бр. заповедни/ и **597 бр.** – наказателни /от тях 160 бр. са НОХД, 101 бр. – АНД, 33 бр.– чл. 78а НК, 12 бр. – НЧХД, 276 бр.– НЧД и 15дела за разпит пред съдия/.

Към днешна дата 13.05.2024г. в ЛРС има постъпил **1 040 бр.** граждански дела /от които 824бр. заповедни производства/ и **187 бр.** наказателни дела.

Постъпленията на делата са високи, което се дължи на факта, че съдебният район на ЛРС на практика обхваща почти половината от територията на област Монтана, което заедно с непълният зает съдийски щат, вече 8 години, дават отражение на натовареността на съда като цяло.

Районните съдилища в малките населени места не са привлекателно място за работа, много трудно се заемат свободните щатове, както и много трудно може да запазим колегите, постъпили на работа в ЛРС, които живеят в други населени места.

Към момента в съда имаме въведена специализация по материя, като с оглед на поголемия брой граждански дела има формирани 4 граждански състава, а съдните, разглеждащи наказателни дела сме двама, поради което считам, че най-логично и справедливо би било да остана със 100% натовареност при разпределение на наказателните дела, тъй като в противен случай това би увеличило натоварването на колегата и би затруднило неговата работа.

С уважение: